

UPORABA KRATKIH PISNIH SPOROČIL (SMS) PRI STAREJŠIH OSEBAH

MOBILE TEXT MESSAGING AND THE ELDERLY

Maja Ogrin¹, spec. klin. log., Majda Mramor¹, spec. klin. psih.,
mag. Nada Žemva¹, spec. klin. log., viš. pred. dr. Matevž Pustišek², u.d.i.e.

Izvleček

Izhodišča:

Mobilno besedilno sporočanje je v današnjem času zelo razširjeno. Primer takšnega sporočanja je uporaba kratkih pisnih sporočil – SMS. Uporaba tega načina sporočanja pa je pri starostnikih znatno manj pogosta kot pri mlajših osebah. Z raziskavo smo želeli preveriti značilnosti mobilnega besedilnega sporočanja pri starejših osebah in razloge, zakaj starostniki takšnega sporazumevanja ne vidijo kot dovolj uporabnega in enostavnega za uporabo. V nadaljevanju pa smo želeli preveriti uporabnost enostavnega inovativnega sistema za pošiljanje kratkih SMS sporočil pri starejših osebah.

Metode:

V prvem delu raziskave smo pripravili anketni vprašalnik, ki je zajel osnovne demografske podatke in podatke o uporabi mobilnega telefona. Anketo smo izvedli v skupini 33 bolnikov vključenih v programe rehabilitacije v URI – Soča in v skupini 22 starostnikov, udeležencev Festivala za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani. Pripravili smo enostaven sistem pošiljanja SMS in njegovo uporabnost preizkusili.

Rezultati:

Uporabljeni sistem se je izkazal kot enostaven uporabniški vmesnik za pošiljanje kratkih sporočil SMS. Starostniki so že po kratkem začetnem usposabljanju uspešno opravili dejavnosti, povezane z oddajo enostavnih vnaprej določenih SMS sporočil vnaprej določenim prejemnikom. Večina tistih, ki so sistem preizkusili, je izrazila željo, da bi tak sistem želeli uporabljati vsak dan.

Zaključki:

Praktične izkušnje starostnikov s pošiljanjem kratkih pisnih sporočil SMS so veliko skromnejše kot izkušnje

Abstract

Background:

Nowadays mobile text messaging is widespread. An example of such messaging is the use of short messages – SMS. The use of SMS though is significantly less adopted by the elderly than by the young population. We wanted to find out the characteristics of text messaging by the elderly people and the reasons why the elderly do not see this kind of communication as useful and simple enough to use. Further, we wanted to assess the usability of a simple innovative system for sending short SMS messages by the elderly.

Methods:

In the first part of the research we developed a survey that included basic demographic data and the data about the usage of mobile telephone. We applied it within a group of 33 patients who were included in the rehabilitation programs at the University Rehabilitation Institute in Ljubljana, and later in a group of 22 elderly people who participated at the Third Life Period Festival in Ljubljana. We prepared a simple system for sending SMS's and checked its usability.

Results:

The used system of SMS sending proved to be a simple user interface for sending SMS's. After the initial brief training, the elderly successfully completed the activities necessary for sending simple SMS messages prepared in advance to known receivers. Most of those who tested the system expressed a wish to be able to use that kind of system on a daily basis.

Conclusions:

The elderly have far less practical experiences with sending short text messages than the younger population. To make SMS messages user friendly for the elderly population,

mlajše populacije. Da bi tej populaciji približali uporabo SMS sporočil, bodo potrebne dodatne raziskave in razvijanje novih tehnoloških rešitev, ki bodo uporabo pošiljanja kratkih SMS sporočil še bolj poenostavila in jih na ta način približala skupini starejših oseb.

Ključne besede:

mobilno besedilno sporočanje, starostniki, usvajanje, rehabilitacija

additional research and development of new technological solutions would be needed so that sending short SMS messages becomes even simpler and thus more usable for the elderly.

Keywords:

mobile text messaging, elderly, acceptance, rehabilitation

UVOD

V letu 2010 smo v sodelovanju s Fakulteto za elektrotehniko Univerze v Ljubljani pričeli z internim projektom Pošiljanje kratkih pisnih sporočil (SMS) pri starejših osebah. S projektom smo želeli omogočiti uporabo SMS sporočil skupini uporabnikov, ki takšnega načina komunikacije sicer ne uporabljajo. Za ciljno skupino uporabnikov smo izbrali osebe, stare 60 in več let, brez izrazitejših kognitivnih težav, ki so bile vključene v program rehabilitacije v Univerzitetni Rehabilitacijski Inštitut RS – Soča (URI-Soča).

Mobilni telefon je v sodobni družbi nekaj, brez česar si ne znamo več predstavljati vsakodnevnega življenja. Njegovo vlogo v življenju posameznika pa težko razumemo brez poznavanja razvoja telefonije in sporazumevanja nasploh. Mobilni telefon ima svoje korenine v klasičnem stacionarnem telefonu, ki mu je bila z razvojem tehnologije dodana možnost mobilnosti in presejanja prostorskih omejitev. Z razvojem telefonije kot komunikacijskega sredstva se je temeljito spremenil način sporazumevanja v družbi (1).

Zgodovina človeškega sporazumevanja se je pričela s pojavom človeka in njegovo potrebo, da drugemu človeku posreduje smiselno in razumljivo sporočilo. Skozi razvoj pa ni bila v ospredju le težnja po posredovanju sporočil čim večji množici ljudi, ampak tudi po prenosu sporočil na čim daljše razdalje v čim krajšem času. V posamičnih obdobjih so se tako pojavljali in razvijali različni načini prenosa informacij. Šele pojav telefona v sedemdesetih letih devetnajstega stoletja je omogočil hiter prenos govornih sporočil med oddaljenimi posamezniki (1).

Telefon je v slovenski prostor vstopal z majhnim zamikom in tudi s počasnejšim tempom v primerjavi z razvitejšimi državami. V zadnjih dvajsetih letih sta tako stacionarna kot mobilna telefonija tudi pri nas postala pomembna elementa sodobnega načina sporazumevanja in je njihova uporaba primerljiva tudi z najbolj tehnološko razvitimi državami (1). Iz dosegljivih statističnih podatkov je razvidno, da je v zadnjih 15-ih letih na Slovenskem število uporabnikov

mobilne telefonije bliskovito naraščalo. Od skromnih 27.000 v letu 1995 se je njihovo število po desetih letih povečalo na 1.8 milijona. Glede na število telefonov danes lahko rečemo, da ima vsak prebivalec Slovenije svoj mobilni telefon (1). Tudi število poslanih SMS sporočil v zadnjih letih strmo narašča. Po podatkih Statističnega urada RS je bilo leta 2008 poslanih 670 milijonov sporočil, leta 2012 pa kar 1,8 milijarde sporočil (2).

Razvoj novih tehnologij spremljajo dobre in malo manj dobre plati. Ena od slednjih je e-izključenost. Nove tehnologije namreč ljudje različno hitro osvajajo in sprejemajo (3). Mnogim posameznikom in družbenim skupinam nova tehnologija morda ni na voljo v takšni meri kot ostalim ali pa je ne znajo uporabljati v enaki meri kot drugi. Posebej občutljiva skupina so starejši ljudje. Ovire pri vključevanju starejših v informacijsko družbo so lahko njihova slabša informiranost o novostih in slabša usposobljenost za uporabo novih tehnologij. To vodi v počasnejše privajanje na njihovo uporabo. Starostniki se pogosto soočajo tudi z vrsto drugih težav, kot so motnje vida, sluha, manjša ročna spretnost, slabša mentalna okretnost, kar dodatno vpliva na sprejemanje in uporabo novih tehnologij (3). Ne glede na razloge so starejši ljudje lahko prikrajšani za uživanje prednosti informacijske družbe.

Značilnosti mobilnega besednega sporočanja

Zgodovina mobilnega besednega sporočanja, v katerega prištevamo pošiljanje kratkih pisnih (SMS) sporočil, je mlada. Prvo kratko pisno sporočilo je bilo poslano šele pred nekaj več kot dvajsetimi leti, natančneje leta 1992. Danes so ta sporočila med ljudmi zelo priljubljena, saj jih po svetu vsako sekundo pošljemo več kot 200.000 (4). Preko mobilnega besednega sporočanja ljudje navezujejo socialne stike z drugimi in izvajajo praktične dogovore (5, 6). Izmenjava kratkih pisnih SMS sporočil ima lahko obliko klepeta, kjer je sporočilo namenjeno večji, a ne jasno določeni skupini oseb. Lahko pa gre za izmenjavo hipnih sporočil, kjer je ciljna skupina praviloma ožja in jasno določena. Za starejše ljudi je značilno, da bolj kot komunikacijske možnosti

mobilnih storitev cenijo občutek varnosti, avtonomnosti in socialne integracije, ki jim jih le-ta zagotavlja (7, 8).

Dejavniki, ki vplivajo na uporabo mobilnega besedilnega sporočanja

Dejavniki, ki vplivajo na sprejemanje in uporabo mobilne tehnologije, so spol, starost ter ekonomski, socialni in kulturni dejavniki. Več študij je potrdilo vpliv spola uporabnika na uporabo mobilnih storitev (5, 6, 9, 10). Ženske so nekoliko pogostejše, predvsem pa intenzivnejše uporabnice besedilnega sporočanja. Intenzivnost uporabe je večja zlasti pri ženskah, mlajših od 30 let. (10). V raziskavah so pri ženskah ugotovili tudi večjo naklonjenost besedilnemu sporočanju glede na govorno komunikacijo kot pri moških (10).

Primer kulturnega vpliva je uporaba SMS sporočil, ki je bila v preteklosti v Združenih državah Amerike (ZDA) manj priljubljena kot v Evropi. Razlog za to je bila večja razširjenost interneta v ZDA. Ta razlika med ZDA in Evropo danes ni več tako izrazita. Socialni vplivi so tesno povezani z uporabnostjo in komunikacijskimi posebnostmi mobilnega besedilnega sporočanja. Uporabniki so navajali, da besedilno sporočanje uporabijo takrat, kadar za pogovor ni ustrezen čas bodisi za pošiljatelja ali prejemnika ter kadar želijo komunicirati čim bolj na kratko (6). V isti raziskavi, v katero so bili vključeni mladi uporabniki, so kot prednosti mobilnega besedilnega sporočanja navajali ohranjanje stikov, urejanje praktičnih dogovorov glede srečanj, informacije o novostih in preživljanje prostega časa (6).

Podrobnejših podatkov o vplivu starosti na sprejemanje in uporabo mobilnega besedilnega sporočanja v dostopni literaturi nismo našli veliko. V raziskave starostniki pogosto niso vključeni, temveč se avtorji večinoma omejujejo na mlajše skupine uporabnikov. Težko dostopni so tudi aktualni podatki ponudnikov mobilnih storitev glede uporabe besedilnega sporočanja po starostnih kategorijah. Nižja pogostost in intenzivnost uporabe pri starostnikih je očitna pri vseh mobilnih storitvah, še zlasti izrazita pa je pri storitvah mobilnega besedilnega sporočanja (6, 10). Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije za leto 2009 naj bi delež uporabnikov mobilne tehnologije do starostne skupine 50 let presegal 90 %. Po tej starosti pa se začne očitno upad deleža uporabnikov, ki za starostno skupino 70 let doseže približno 70 %. Podatki tudi kažejo, da je med starejšimi veliko več tistih, ki uporabljajo mobilni telefon le za govorno komunikacijo in ne tudi za pošiljanje SMS sporočil (11).

Razlogov za skromno uporabo mobilnega besedilnega sporočanja, zlasti SMS sporočil pri starostnikih, je več in se med seboj prepletajo (5). Pomembni dejavniki, ki vplivajo na sprejemanje in uporabo mobilnega besedilnega sporočanja, so: dosegljivost tehnologije, uporabnost in enostavnost uporabe (12). Odnos posameznika do nove tehnologije je zelo povezan s preteklimi izkušnjami. V primeru, da oseba

dojema novo tehnologijo kot zapleteno in naporno, bo njegov odnos do novih, tudi za uporabo enostavnih rešitev, manj naklonjen. Vpliv enostavnosti in uporabnosti se nadaljuje tudi v fazi uporabe nove tehnologije, saj je od tega odvisno, kako uspešna in pogosta bo njena uporaba (12).

Namen projekta je bila analiza, ki bi nam pokazala, katere podatke bi lahko uporabili za razvoj strategij zagotavljanja uporabe SMS sporočil starejšim osebam. Izhajali smo iz lastne predpostavke, da hospitalizacija zaradi rehabilitacije starostnika postavi v situacijo, ko uveljavljenih načinov sporočanja ne more več ali ne več zadovoljivo uporabljati. Predvidevali smo, da lahko te okoliščine za starostnika pomenijo nov oz. dodaten motiv za uporabo SMS sporočil.

METODE

Cilji projekta so bili tehnično in vsebinsko izdelati sistem pošiljanja SMS sporočil, ki bi starostnikom omogočil enostavno uporabo te funkcije mobilne telefonije in učinkovitost sistema tudi praktično preizkusiti. Inovativni sistem enostavnega pošiljanja kratkih pisnih sporočil so zasnovali in tehnično razvili na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani. Pomemben del tega sistema je pametni poster, ki vsebuje vnaprej pripravljena kratka besedna sporočila. Vsako sporočilo je označeno s črtno kodo, ki jo telefon prepozna, ko se uporabnik s telefonom približa zelenemu sporočilu. Izbrano sporočilo je nato posredovano enemu ali več vnaprej določenim prejemnikom.

Pri vsebinski pripravi sistema smo sodelovali strokovni sodelavci URI – Soča. V tem pripravljalnem obdobju smo pripravili anketni vprašalnik (priloga), s katerim smo želeli pridobiti več informacij o odnosu starostnikov do mobilnega telefona in pošiljanja kratkih pisnih SMS sporočil. Anketo smo najprej izvedli v skupini 33 bolnikov, vključenih v rehabilitacijo na URI – Soča v Ljubljani. Bolnike smo vprašali, ali uporabljajo mobilni telefon, ali pošiljajo SMS sporočila in kako pogosto, komu jih pošiljajo in kaj z njimi najpogosteje sporočajo. Z vprašalnikom smo tako pridobili nabor različnih SMS sporočil, ki smo jih glede na vsebino razvrstili v tri osnovne skupine:

- Socialne interakcije: »Kako si?« ali »Pokliči me!«
- Praktični dogovori: »Potrebujem knjigo.« ali »Jutri pridem na obisk.«
- Zdravje in počutje: »Danes se ne počutim dobro.« ali »Vrti se mi.«

Oblikovali smo različne pametne posterje. Posamezni pametni poster je vseboval šest sporočil. Iz vsake skupine sporočil smo izbrali po dve sporočili.

Slika 1: Primer pametnega posterja.

Drugi del projekta je zajemal praktični preizkus tega inovativnega sistema pošiljanja SMS sporočil. Sistem smo prikazali na Festivalu za tretje življenjsko obdobje, ki je največji dogodek, povezan s starostniki v Sloveniji. Poteka vsako leto v Cankarjevem domu v Ljubljani. Uporabo sistema smo testirali pri 22 starostnikih, ki so se tega dogodka udeležili. Pred testiranjem smo tudi v tej skupini udeležencev izvedli anketo.

Slika 2: Prikaz uporabe inovativnega sistema za pošiljanje SMS sporočil.

V prvem delu praktičnega preizkusa smo udeležencem prikazali, kako izberejo zeleno sporočilo na pametnem posterju, tako da se z mobilnim telefonom ustrezno dotaknejo zelenega sporočila. Nato pa smo jih prosili, da celoten postopek ponovijo še sami. V drugem delu preizkusa pa smo udeležence prosili, da ponovijo celoten postopek še enkrat in na pametnem posterju tokrat izberejo sporočilo, ki bi jim glede na njihove potrebe najbolj ustrezalo.

REZULTATI

Anketo o uporabi mobilnega telefona in pošiljanju SMS sporočil smo izvedli najprej v skupini 33 starostnikov, vključenih v rehabilitacijo na URI – Soča v Ljubljani. V vzorec smo vključili osebe, stare 60 ali več let, povprečna starost je bila 77,6 let. Osebe so opravile pregled pri psihologinji in niso imele evidentnih kognitivnih motenj. Deset preiskovancev je bilo moških in 23 je bilo žensk. Le ena oseba še ni bila v pokoju. Povprečno trajanje rehabilitacije je bilo 4 tedne.

Sedemnajst preiskovancev je bilo uporabnikov mobilne telefonije in 16 je bilo takih, ki mobilnega telefona niso

uporabljali. Poglavitni razlog, da mobilnega telefona niso uporabljali, je bila cena: devet preiskovancev je odgovorilo, da telefona ne uporabljajo, ker so telefoni in storitve predrage. Ostali razlogi so bili: pomanjkanje znanja (5 preiskovancev) in spretnosti (5 preiskovancev) ter da nimajo želje po mobilnem telefonu (3 preiskovanci). Le pet od 17 uporabnikov mobilnega telefona je telefon uporabljalo tudi za pošiljanje SMS sporočil, štirje so sporočila pošiljali občasno in eden pogosto. Med preostalimi dvanajstimi uporabniki mobilnega telefona jih je devet navedlo, da ne pošiljajo sporočil, ker imajo premalo znanja, trije pa niso čutili potrebe po pošiljanju SMS sporočil.

V drugem delu raziskave smo izvedli preizkus inovativnega sistema pošiljanja SMS sporočil v skupini 22 udeležencev Festivala za tretje življenjsko obdobje. Pred preizkusom smo tudi v tem vzorcu izvedli anketno. Starost oseb, vključenih v vzorec, je bila od 52 do 85 let, povprečna starost je bila 65,7 let. Osem je bilo žensk in 14 moških. Večina (19) je bila upokojenih. Pet oseb je poročalo o omejitvah pri uporabi telefona kot so motnje vida, težave pri prijemu, držanju telefona ter težave pri pritiskanju tipk. Le ena oseba ni bila uporabnik mobilnega telefona, ker ga sama ni želela uporabljati. Med 21 uporabniki mobilnega telefona jih je 15 uporabljalo SMS sporočila. Preverili smo tudi njihovo naklonjenost pošiljanju SMS sporočil in njihove želje v povezavi s tem. 19 oseb je natančno povedalo, komu pošiljajo SMS sporočila, oziroma komu bi jih želeli poslati. Vsi so omenjali bližnje sorodnike, prijatelje ali sodelavce.

Njihovi predlogi glede vsebine SMS sporočil so bili zelo različni, vendar je večino odgovorov bilo mogoče umestiti v skupine, ki smo jih določili za pripravo pametnih posterjev v pripravljalnem obdobju. Nekaj odgovorov se je nanašalo na področje varnosti, zaščite in opozarjanja; te smo umestili v novo skupino.

19 od 22 preiskovancev je uspešno opravilo prvo nalogo. Izbrali so zeleno SMS sporočilo na pametnem posterju, tako da so se ustrezno dotaknili sporočila z mobilnim telefonom. Od preostalih treh eden ni izbral ustreznega SMS sporočila, dva pa se nista ustrezno dotaknila sporočila na pametnem posterju, tako da do posredovanja sporočila ni prišlo. Po ponovni demonstraciji celotnega postopka izbire in pošiljanja SMS sporočila pa so tudi ti trije preiskovanci uspešno opravili nalogo.

Pri drugem delu preizkusa inovativnega sistema za pošiljanje SMS sporočil so morali preiskovanci izbrati enega ali več sporočil na pametnem posterju, ki so se jim zdeli najbolj uporabni glede na njihove želje in potrebe. S tem nismo želeli le preizkusiti uporabe sistema, ampak preveriti tudi želje uporabnikov v zvezi z vsebino sporočanja. Udeleženci so izbrali 26 sporočil, med njimi je bilo šest sporočil iz skupine „Dobro počutje in zdravje“, šest iz skupine „Praktični odgovori“ in 14 sporočil iz skupine „Socialne interakcije“.

RAZPRAVA

Pametni poster je inovativni sistem za pošiljanje kratkih sporočil SMS. Po nam dostopnih virih podobnega sistema pošiljanja SMS sporočil drugje po svetu nismo zasledili. Je rezultat dve letnega interdisciplinarnega projekta, v okviru katerega smo ta sistem razvili in ga poskusno praktično preizkusili. Izkazal se je kot enostaven uporabniški vmesnik za pošiljanje kratkih sporočil SMS. S praktičnim preizkusom smo pokazali, da uporabniki že po kratkem začetnem usposabljanju lahko uspešno opravijo dejavnosti, povezane z oddajo enostavnih vnaprej določenih SMS sporočil in vnaprej določenim prejemnikom. Večina tistih, ki so sistem imeli možnost preizkusiti, so izrazili željo, da bi tak sistem želeli imeti za vsakodnevno uporabo. Polovica preiskovancev, vključenih v preizkus, je navajala, da se jim sistem zdi dober z vidika zagotavljanja varnosti oziroma iskanja pomoči v primeru nezgode v času, ko so sami doma.

Pri uporabi v vsakdanjem življenju ima zasnovani sistem kar nekaj prednosti. Omogoča hitro in enostavno posredovanje kratkih pisnih sporočil vnaprej izbranemu prejemniku. Zaradi enostavne uporabe je primeren prav za starejše osebe in druge, ki imajo sicer omejitve pri uporabi mobilnega telefona (gibalno ovirane osebe, osebe z znižanimi kognitivnimi sposobnostmi). Pametni poster lahko vsebuje do šest različnih sporočil. Vsebina sporočil je prilagojena potrebam uporabnika. Posamezni uporabnik ima lahko pripravljenih več pametnih posterjev, tako da je število sporočil lahko poljubno. Uporaba sistema v vsakdanjem življenju pa ima tudi omejitve. Sporočila so vsebinsko zaključene enote in jih pred pošiljanjem uporabnik ne more spremeniti ali dopolniti. Omejitve lahko predstavlja tudi tip samega telefona. Vsi mobilni telefoni namreč ne omogočajo branja črtnih kod, ki so sestavni del pametnega posterja. Uporaba je omejena tudi v nepredvidljivih situacijah in dogodkih, saj pametnega posterja uporabnik nima vedno pri sebi.

V nadaljevanju bi bilo raziskovanje smiselno usmeriti v dve smeri. Preveriti bi bilo potrebno uporabo tega sistema pri starostnikih, ki so vključeni v programe rehabilitacije in so zaradi tega za daljši čas ločeni od svojih najbližjih. Zaradi nastale situacije imajo ti starostniki drugačne potrebe pri uporabi mobilnega telefona in le-te bi bilo potrebno podrobneje raziskati. Raziskovanje pa bi lahko nadaljevali tudi v smeri iskanja novih funkcionalnih rešitev. Sistem bi lahko nadgradili, tako da bi omogočal dvosmerno sporočanje in sporočanje več različnim osebam. Nadgradnjo pametnih posterjev pa bi lahko zasnovali v smeri, ki bi omogočala tudi sestavljanje sporočil.

ZAKLJUČEK

Rezultati naše študije so potrdili ugotovitve drugih raziskav, da so praktične izkušnje starostnikov s pošiljanjem kratkih pisnih sporočil SMS skromne. Da bi tej populaciji približali

uporabo teh sporočil, bodo potrebne dodatne raziskave in razvijanje novih tehnoloških rešitev, ki bodo uporabo pošiljanja kratkih SMS sporočil še bolj poenostavila in jih na ta način približala skupini starejših oseb.

Literatura:

1. Pušnik M. Ljudje na poziv: rabe telefonije v zgodovinski perspektivi. V: Javnost 2007; 14: 19–28.
2. Elektronske komunikacijske storitve. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na www.stat.si
3. e-Inclusion. European Union: European Commission 2010. Dostopno na www.ec.europa.eu/information_society/activities/einclusion/index_en.htm
4. Dve desetletji kratkih sporočil SMS. Računalniške novice, 3. 12. 2012. Dostopno na www.racunalske-novice.com
5. Ling R. Should we be concerned that the elderly can't text? The Information Society 2008; 24: 334–41.
6. Baron N, Rich I. Emerging patterns of american mobile phone use: electronically-mediated communication in transition. V: Gorggin G, Hjorth I, eds. Mobile media 2007: proceedings of an International Conference on Social and Cultural Aspect of Mobile Phones, Convergent Media and Wireless Technologies. Sidney: University of Sidney, 2007: 218–230.
7. Abascal J, Civit A. Universal access to mobile telephony as a way to enhance the autonomy of elderly people. V: Heller L, ed. Proceedings of the 2001 EC/NSF Workshop on Universal Accessibility of Ubiquitous Computing: Providing For Elderly. Alcacer do Sal: ACM, 2001: 93–9.
8. Štern A, Kos A. Mobilni telefon kot orodje na področjih varovanja zdravja. Zdrav Vestn 2007; 78: 656–69.
9. Reid D, Reid F. Textmates and text circles: insight into the social ecology of SMS text messaging. V: Sanger C, et al. Mobile world: computer supported cooperative work. London: Springer. 2005: 105–18.
10. Ling R. I have a free telephone so I don't bother to send SMS, I call: the gendered use of SMS among adults in intact and divorced families. Erfurt: Universitat Erfurt 2004. Dostopno na www.richardling.com/papers/2004_Gendered_use_of_SMS.pdf
11. Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije 2009. Dostopno na www.stat.si/tema_ekonomsko_infdrzba_informacijsko.asp
12. Kargin B, Basoglu N. Factors affecting the adoption of mobile services. Management of Engineering and Technology, Portland International Center for Management of Engineering and Technology 2007: 2993–3001.

POŠILJANJE KRATKIH PISNIH SPOROČIL (SMS) PRI STAREJŠIH OSEBAH

Z vprašalnikom želimo opredeliti potrebe ljudi, ki so se znašli v rehabilitacijski ustanovi ali v domu starejših občanov (DSO), pri sporočanju. Informacije potrebujemo pri načrtovanju ustreznih prilagoditev, ki jim bodo približale in olajšale pošiljanje sporočil SMS.

Prosimo vas, da sodelujete pri izpolnjevanju tega vprašalnika.

PODATKI O OSEBI

1. Spol:

M Ž

2. Letnica rojstva:

3. Status:

- a. zaposlen
- b. upokojen
- c. drugo: _____

4. Izobrazba:

- a. OŠ
- b. poklicna
- c. srednja
- d. višja/visoka
- e. univerzitetna
- f. drugo: _____

5. Koliko časa (v tednih) ste že v URI – Soča?

6. Koliko časa (v mesecih) ste že stanovalec DSO?

PODATKI O RABI MOBILNE TELEFONIJE IN SMS

7. Ali uporabljate mobilni telefon?

da ne

7.1. Če ste odgovorili z *ne*, zakaj ne? (možnih več odgovorov; jasno označite glavni razlog)

- a. je predrago
- b. ne znam ga uporabljati
- c. ne morem ga uporabljati
- d. nočem ga imeti
- e. nimam koga poklicati ali mu pošiljati sporočil SMS
- f. drugo: _____

8. Ali uporabljate telefon za pošiljanje SMS sporočil?

da ne

8.1. Če ste odgovorili z *ne*, zakaj ne? (*možnih več odgovorov; jasno označite glavni razlog*)

- a. je predrago
- b. ne poznam pošiljanja sporočil SMS
- c. ne znam pošiljati sporočil SMS
- d. ne morem pošiljati sporočil SMS
- e. nočem pošiljati sporočil SMS
- f. nimam komu pošiljati sporočil SMS
- g. drugo: _____

9. Kako pogosto uporabljate mobilni telefon za pošiljanje sporočil SMS?

- a. nikoli
- b. občasno
- c. pogosto

10. Ali bi si želeli domačim pogosteje kaj sporočiti s sporočili SMS?

da ne

11. Komu zdaj največkrat pošiljate sporočila? (*možnih več odgovorov*)

12. Kaj bi si največkrat želeli sporočiti domačim? (*možnih več odgovorov*)

HVALA ZA SODELOVANJE!

Kraj in datum izvajanja vprašalnika: _____

Izpraševalec: _____